

AZ EURÓPAI PARLAMENT: SZERVEZETI FELÉPÍTÉS ÉS MŰKÖDÉS

Az Európai Parlament szervezeti felépítése és működése tekintetében eljárási szabályzata az irányadó. A Parlament tevékenységét a politikai testületek, a bizottságok, a küldöttségek és a képviselőcsoportok irányítják.

JOGALAP

- Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 14. cikke, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 223., 224., 226., 229., 231. és 232. cikke;
- [az Európai Parlament eljárási szabályzata](#).

TAGSÁG ÉS ÖSSZETÉTEL

Az Európai Parlament összetételére vonatkozó általános szabályokat az EUSZ 14. cikkének (2) bekezdése határozza meg, amely kimondja, hogy az Európai Tanács, az Európai Parlament kezdeményezésére és vele egyetértésben egyhangúlag elfogadott határozatban meghatározza az Európai Parlament összetételét. Kimondja továbbá, hogy a Parlamentet az uniós polgárok legfeljebb 751 képviselője (750 képviselő és az elnök) alkotja. Továbbá a polgárok képviselete arányosan csökkenő módon valósul meg, ahol a tagállamonkénti alsó küszöbérték legalább hat képviselő. Egyetlen tagállam sem rendelkezhet több mint 96 képviselői hellyel.

A csökkenő arányosság elve azt jelenti, hogy a képviselői helyeket a tagállamok népességének arányában osztják el, azonban a népesebb tagállamok elfogadják, hogy a kevésbé népes uniós tagállamok jobb képviselete érdekében alulreprezentáltak: minél nagyobb az ország, annál kevesebb a képviselői helyek száma a lakossághoz képest. Ezt a koncepciót a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta az EUSZ 14. cikkének (2) bekezdése értelmében hozott, egymást követő európai tanácsi határozatok határozzák meg részletesebben.

Az Egyesült Királyság Unióból való kilépése miatt át kellett gondolni az ország üresen maradó 73 helyének újraelosztását. A Parlament javaslatát^[1] követően 2018. június 28-án az Európai Tanács határozatot fogadott el a Parlament 2019. évi választásokat követő összetételének meghatározásáról^[2]. A parlamenti helyek száma 751-ről 705-

[1]Az Európai Parlament 2020. június 13-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Parlament összetételének megállapításáról szóló európai tanácsi határozatra irányuló tervezetről (HL C 28., 2020.1.27., 154. o.).

[2]Az Európai Tanács (EU) 2018/937 határozata (2018. június 28.) az Európai Parlament összetételének megállapításáról (HL L 165 I, 2018.7.2., 1. o.).

re csökken, bizonyos tagállamok képviselői helyeinek száma pedig nő. Az egyes tagállamokban megválasztandó európai parlamenti képviselők száma a megállapodás szerint a következő volt: Németország – 96; Franciaország – 79; Olaszország – 76; Spanyolország – 59; Lengyelország – 52; Románia – 33; Hollandia – 29; Belgium, Görögország, Magyarország, Portugália, Svédország és a Cseh Köztársaság – 21; Ausztria – 19; Bulgária – 17; Finnország, Dánia és Szlovákia – 14; Írország – 13; Horvátország – 12; Litvánia – 11; Lettország és Szlovénia – 8; Észtország – 7; Ciprus, Luxemburg és Málta – 6. A határozat 3. cikkének (2) bekezdése azonban azt is előírta, hogy amennyiben az Egyesült Királyság a 2019–2024-es parlamenti ciklus elején (2019. június) még mindig tagállam lenne, az európai parlamenti képviselők száma tagállamonként mindaddig ugyanannyi marad, mint az előző ciklusban^[3], amíg az Egyesült Királyság kilépése jogilag hatályba nem lép. A kilépésről rendelkező megállapodás 2020. január 1-jén lépett hatályba.

A Parlamentnek a választás utáni egy hónapos időszak lejártát követő első kedden külön összehívás nélkül össze kell ülnie (1976. szeptember 20-i okmány^[4]). Az EUMSZ 229. cikke (1) bekezdésének megfelelően a Parlament ezenkívül minden év márciusának második keddjén külön összehívás nélkül összeül.

FELÉPÍTÉS

A. Az elnök

Az eljárási szabályzat értelmében a Parlament elnökét a képviselők közül két és fél évre választják meg (19. cikk). Az elnök képviseli a Parlamentet a külvilág előtt és a többi uniós intézménnyel fenntartott kapcsolatokban. Az elnök vezeti a plenáris üléseken folytatott vitákat és ügyel a Parlament eljárási szabályzatának tiszteletben tartására. Az elnök az Európai Tanács minden ülésének kezdetén kifejezésre juttatja a Parlament álláspontját és aggályait a napirenden szereplő pontokkal és egyéb témákkal kapcsolatban. Az elnök aláírásával jogerőre emeli az EU költségvetését, miután a Parlament elfogadta azt. Az Európai Parlament elnöke a Tanács elnökével közösen írja alá a rendes jogalkotási eljárás szerint elfogadott valamennyi jogalkotási aktust. Az elnököt a tizennégy alelnök egyike helyettesítheti (23. cikk).

B. A plenáris ülés

A plenáris ülés szűkebb értelemben az Európai Parlament, és az üléseket az elnök vezeti. A Parlament minden hónapban (kivéve augusztusban) négy napig, azaz hétfőtől csütörtökig tartó ülést tart Strasbourgban. További üléseket tartanak Brüsszelben. Az ülések ülésnapokra oszlanak (153. cikk). Az ülésteremben a képviselők ülésrendjét politikai hovatartozásuk szerint, balról jobbra haladva határozzák meg, a képviselőcsoportok elnökeivel való megállapodás alapján. Az elnök – időnként megemlékezéssel vagy egy aktuális témáról tartott beszéddel – nyitja meg az ülést. Az elnököt munkájában a tizennégy alelnök segíti, akik átvehetik az elnökséget. Az Európai Bizottság és az Európai Unió Tanácsa részt vesz az üléseken, hogy elősegítsék az intézmények együttműködését a döntéshozatali eljárások során.

[3]Lásd az [Európai Parlament összetételének megállapításáról szóló, 2013. június 28-i európai tanácsi határozat \(HL L 181., 2013.6.29., 57. o.\) 3. cikkét.](#)

[4]Az Európai Parlament képviselőinek közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló, 1976. szeptember 21-i okmány (HL L 278., 1976.10.8).

Amennyiben a Parlament erre igényt tart, felkérheti a két intézmény képviselőit arra, hogy nyilatkozatot tegyenek vagy beszámoljanak tevékenységükről.

C. Politikai testületek

A parlament politikai testületei az Elnökség (24. cikk – az elnök és 14 alelnök); az Elnökök Értekezlete (26. cikk – az elnök és a képviselőcsoportok elnökei); az öt quaestor (28. cikk – akik a képviselőket érintő adminisztratív és pénzügyi kérdésekért felelnek); a Bizottsági Elnökök Értekezlete (29. cikk); és a Küldöttségi Elnökök Értekezlete (30. cikk). Az elnök, az alelnökök és a quaestorok, valamint a bizottsági és küldöttségi elnökök hivatali ideje két és fél év (19. cikk).

D. Bizottságok és küldöttségek

A képviselők 20 bizottságban, 2 albizottságban és 39 küldöttségben (parlamentközi küldöttségekben, valamint parlamenti vegyes bizottságokba, parlamenti együttműködési bizottságokba és többoldalú parlamenti közgyűlésekbe delegált küldöttségekben) foglalnak helyet^[5]. Ezenkívül a Parlament küldöttséget delegál az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) országok és az Európai Unió között létrejött megállapodás értelmében létrehozott közös parlamenti közgyűlésbe is^[6]. A Parlament különbizottságokat (az eljárási szabályzat 207. cikke) vagy vizsgálóbizottságokat (az EUMSZ 226. cikke és az eljárási szabályzat 208. cikke) is felállíthat.

Az eljárási szabályzat 213. cikke alapján minden bizottság, illetve küldöttség saját elnökséget választ, amely az elnökből és legfeljebb négy alelnökből áll.

E. Képviselőcsoportok

A képviselők nem nemzeti küldöttségekben, hanem politikai hovatartozásuktól függően transznacionális képviselőcsoportokban foglalnak helyet. Az eljárási szabályzat értelmében egy adott képviselőcsoport legalább 25 tagú, és a tagállamok legalább egynegyedéből megválasztott képviselőkből áll (az eljárási szabályzat 33. cikke). A képviselőcsoportok rendszeresen üléseznek a plenáris ülést megelőző héten és az ülésnapon, továbbá szemináriumokat tartanak tevékenységük fő irányelveinek meghatározása érdekében. Bizonyos képviselőcsoportok uniós szinten működő, nemzetek feletti politikai pártoknak feleltethetők meg.

F. Európai politikai pártok és alapítványok

A Parlament a valódi európai politikai pártok és alapítványok sikeres fejlődését elősegítő feltételek megteremtését szorgalmazza, ideértve keretjogszabályok elfogadását is. Az EUMSZ 224. cikke biztosítja a jogalapot az európai szintű politikai pártok alapszabályának és finanszírozásuk szabályainak rendes jogalkotási eljárás keretében történő elfogadásához. 2003-ban létrehozták az európai politikai pártok finanszírozási rendszerét, amely uniós szintű politikai alapítványok létrehozását is lehetővé tette^[7]. Bizonyos visszaélészerű gyakorlatokra adott válaszként ezeket

[5]Az egyes bizottságok tagjainak számát [a bizottságok számáról, összetételéről és hatásköréről szóló 2016. július 2-i európai parlamenti határozat \(HL C 224., 2016.6.21., 34. o.\)](#) első bekezdése határozza meg.

[6]Lásd a 2010. június 22-én Ouagadougouban felülvizsgált Cotonoui Megállapodás 17. cikkét.

[7]Az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról szóló, 2014. október 22-i, 1141/2014/EU. Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 317., 2014.11.4., 1. o.).

a szabályokat a közelmúltban módosította a 2018. május 3-i (EU, Euratom) 2018/673 rendelet^[8], amelynek célja az európai politikai pártok európai dimenziójának megerősítése, a források méltányosabb elosztásának biztosítása és a végrehajtás javítása.

Jelenleg a következő európai pártok léteznek: Európai Néppárt (Kereszténydemokraták) (PPE), Európai Szocialisták Pártja (PES), Liberálisok és Demokraták Szövetsége Európáért (ALDE), Zöldek, Európai Konzervatívok és Reformerek Szövetsége (AECR), az Európai Baloldal Pártja (LEFT), Mozgalom a Szabad és Demokratikus Európáért (MELD), Európai Demokrata Párt (PDE/EDP), Európai Szabad Szövetség (EFA), Európai Szövetség a Szabadságért, Európai Nemzeti Mozgalmak Szövetsége (EAF), Európai Nemzeti Mozgalmak Szövetsége (AEMN), Európai Keresztény Politikai Mozgalom (ECPM), valamint az EU Demokraták (EUD). Ezek a nemzetek feletti pártok az Európai Parlamentben működő megfelelő képviselőcsoportokkal szoros együttműködésben fejtik ki tevékenységüket.

A legfontosabb európai politikai alapítványok: az Európai Tanulmányok Wilfried Martens Központja, a Haladó Tanulmányok Európai Alapítványa, az Európai Liberális Fórum, a Zöld Európai Alapítvány, az Európai Demokraták Intézete, az Európa Átalakítása és az Új Irány Alapítvány az Európai Reformokért.

2012. november 22-én a Parlament állásfoglalást^[9] fogadott el, melyben arra sürgette az európai politikai pártokat, hogy a Parlament és a Bizottság politikai legitimitációjának megerősítése érdekében állítsanak jelölteket a Bizottság elnöki posztjára. Ezeket az intézkedéseket a 2014-es választások előtt hajtották végre, amikor legelső alkalommal állítottak csúcsjelölteket. A választásokat követően a Parlament 2014. október 22-én az egyik csúcsjelöltet, Jean-Claude Junckert választotta meg a Bizottság elnökének. A Parlament és a Bizottság közötti kapcsolatokról szóló keretmegállapodás felülvizsgálatáról szóló, 2018. február 7-i határozatában^[10] a Parlament kimondta, hogy készen áll arra, hogy elutasítson a Bizottság elnöki posztjáért induló minden olyan jelöltet, aki nem volt valamely európai szintű politikai párt csúcsjelöltje („Spitzenkandidat”) a 2019. évi európai parlamenti választásokat megelőző időszakban. Noha a 2019-es választásoknál végül elvetették, a csúcsjelöltállítási eljárás lehetővé tette a jelöltek közötti vitát elősegítő szélesebb platform kialakítását, növelve az átláthatóságot és a bizottsági elnök szerepének politikai legitimitását, valamint megerősítve az uniós polgárok részvételét és tájékozottságát.

A Bizottság úgy vélte, hogy a transznacionális listák létrehozása megfelelő lépés abba az irányba, hogy javuljon az uniós intézmények legitimitása a polgárok szemében: egy egész Európára kiterjedő választókerület létrehozása megerősíthetné az európai választások európai dimenzióját, mivel lehetővé tenné az európai polgárok

---

[8]Az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról szóló 1140/2014/EU, Euratom rendeletet módosító, 2018. május 3-i, 2018/673 rendelet (HL L 114., 2018.5.4., 1. o.).

[9]Az Európai Parlament 2012. november 22-i állásfoglalása a 2014. évi európai parlamenti választásokról (HL C 419., 2015.12.16., 185. o.).

[10]Az Európai Parlament 2018. február 7-i határozata az Európai Parlament és az Európai Bizottság közötti kapcsolatokról szóló keretmegállapodás felülvizsgálatáról (HL C 463., 2018.12.21., 89. o.).

számára, hogy Európa-szerte kapcsolatba lépjenek a jelöltekkel^[11]. 2018. február 7-én a Parlament úgy szavazott, hogy nem szorgalmazza egy transznacionális választókerület létrehozását a 2019. évi európai választásokra. Ugyanakkor nyitva hagyta a kezdeményezés jövőbeli megvitatásának lehetőségét.

G. A Parlament Főtitkársága

A Parlament [Főtitkárságát](#) az Elnökség által kinevezett főtitkár vezeti (az eljárási szabályzat 234. cikke). A Főtitkárság összetételét és szervezeti felépítését szintén az Elnökség határozza meg: jelenleg tizenkét főigazgatóságból és a Jogi Szolgálatból áll. Feladata a jogalkotási munka koordinálása, valamint a plenáris ülések és a megbeszélések megszervezése. Ezenfelül technikai, jogi és szakértői segítséget nyújt a parlamenti testületek és a képviselők számára megbízatásuk ellátásához. A Főtitkárság gondoskodik valamennyi ülés tolmácsolásáról, valamint a hivatalos dokumentumok fordításáról.

MŰKÖDÉS

A szerződések értelmében az Európai Parlament függetlenül szervezi meg működését. Tagjai szavazatainak többségével elfogadja eljárási szabályzatát (az EUMSZ 232. cikke). Amennyiben a szerződések másként nem rendelkeznek, a Parlament a leadott szavazatok többségével hoz határozatot (az EUMSZ 231. cikke). Az Európai Parlament határoz az ülések napirendjéről, amely főként a parlamenti bizottságok által készített jelentések elfogadásából, a Bizottsághoz és a Tanácshoz intézett kérdésekből, aktuális kérdések és sürgős ügyek megvitatásából, valamint az elnökség nyilatkozataiból áll. A bizottsági és a plenáris ülések nyilvánosak és az interneten élőben követhetők.

SZÉKHELY ÉS MUNKAHELYSZÍNEK

1981. július 7. óta az Európai Parlament több állásfoglalást is elfogadott a székhelyére vonatkozóan, felhívva a tagállamok kormányait, hogy tegyenek eleget a szerződésekben vállalt abbéli kötelezettségüknek, hogy egyetlen székhelyet határoznak meg az intézményeknek. Mivel a tagállamok hosszú időn át nem tettek lépéseket, a Parlament határozatokat hozott szervezeti felépítését és munkahelyszíneit illetően (Luxembourg, Strasbourg és Brüsszel). Az Európai Tanács 1992. december 11–12-i edinburghi ülésén a tagállamok kormányai megegyezésre jutottak az uniós intézmények székhelyeit illetően, miszerint:

- a Parlament székhelye Strasbourgban van, ahol a 12 havi ülést, köztük az éves uniós költségvetésről szóló határozatot meghozó ülést is tartják;
- további plenáris ülésekre kerül sor Brüsszelben;
- a parlamenti bizottságok Brüsszelben üléseznek;
- a Parlament Főtitkársága és működését támogató szervezeti egységei Luxembourgban maradnak.

---

[11]https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-institutional-options-for-making-the-european-union-work-more-efficient_en.pdf

Az Európai Parlament bírálta ezt a határozatot. Mindazonáltal az Európai Unió Bírósága – a C-345/95. számú ügyben hozott, 1997. október 1-jei ítéletében – megerősítette, hogy az Európai Parlament székhelyének kijelölése az EUMSZ jelenlegi 341. cikkével összhangban történt. A határozatot a szerződésekhez csatolt jegyzőkönyv formájában az Amszterdami Szerződésbe is belefoglalták.

A Parlament – bár sajnálattal fogadta az említett határozatokat – kénytelen az Elnökök Értekezlete javaslata alapján ennek megfelelően elkészíteni éves ülésnaptárát. A Parlament az év során általában 12 négynapos ülést tart Strasbourgban és 6 kétnapos ülést Brüsszelben. Az európai parlamenti képviselők számos kezdeményezést indítottak a strasbourgi üléselés elkerülése érdekében. 2012-ben például olyan ülésnaptárt fogadtak el, amelyben egyazon októberi naptári hétre két kétnapos ülés jutott, aminek következtében a strasbourgi üléselés időtartama összességében négy nappal csökkent. Franciaország panasza nyomán azonban az Európai Unió Bírósága úgy ítélkezett, hogy a meghozott határozatok betartása érdekében két teljes plenáris ülést kell tartani (C-237/11. számú ügy).

Az EUMSZ 229. cikke értelmében a Parlament a tagjai többségének kérelmére, valamint a Tanács vagy a Bizottság kérelmére rendkívüli ülést tarthat. 2006. december 18-án a Parlament első ízben tartott kiegészítő plenáris ülést Brüsszelben, közvetlenül az Európai Tanács 2006. december 14–15-i ülését követően. Az európai tanácsi ülések azonnali nyomon követésének e gyakorlata azóta megszilárdult.

PARLAMENTI TAGSÁG KÉPVISELŐCSOPORTOK ÉS TAGÁLLAMOK SZERINT

A képviselőcsoportokat és összetételüket mutató táblázat az alábbi hivatkozásra kattintva érhető el: <http://www.europarl.europa.eu/meps/hu/crosstable.html>

Eeva Pavy
02/2020

